

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:44

Onsdagen den 21 juni

§ 1 Transport, telekommunikation och energi

Statssekreterare Nils Vikmång

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 27 februari 2017

Återrapport från informellt ministermöte den 18 maj 2017

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 26 juni 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! EU-nämnden har samlats till sammanträde. Dagens första möte är ett samråd inför TTE, transport, kommunikation och framför allt energifrågor. Av den anledningen hälsar vi statssekreterare Nils Vikmång, som är statssekreterare hos samordnings- och energiminister Ibrahim Baylan, välkommen.

Vi börjar som vanligt och hör om det finns något att dryfta om återrapporterna från tidigare möten.

Anf. 2 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Fru ordförande! Tack för möjligheten att få komma hit inför TTE-rådet. Sedan statsrådet hade samråd med EU-nämnden har det hållits ett energiministermöte i Bryssel under maltesiskt ordförandeskap den 27 februari och ett informellt energiministermöte i Valletta.

Nämnden har tagit emot skriftliga rapporter från mötena. Om ni har några frågor på de skriftliga rapporterna besvarar jag dem gärna.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar för informationen och lägger återrapporterna till handlingarna.

Vi går in på samråd inför kommande energifrågor i TTE-rådet i nästa vecka. Vi börjar med dagordningspunkt 4, Förslag till direktiv om energieffektivitet. Det är ett beslutsärende.

Anf. 4 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Fru ordförande! Som en del av ett paket för ren energi presenterade kommissionen den 30 november 2016 ett förslag till reviderat energieffektiviseringsdirektiv. Jag träffade näringsutskottet för överläggning om förslaget den 24 januari i år. Förslaget har sedan förhandlats intensivt under våren, och ordförandeskapets ambition är att en allmän inriktning

kan antas vid TTE-rådet inför höstens förhandlingar med Europaparlamentet.

Två frågor väntas vara utestående inför ministerrådet, dels frågan om EU:s 2030-mål, dels frågan om de nationella energisparkraven enligt artikel 7.

Vad gäller 2030-målet tycks de flesta vara överens om att målet ska höjas från 27 procent till 30 procent. Möjligen försöker UK hålla emot. Däremot finns inte enighet om målet ska vara bindande eller indikativt. Mot bakgrund av Parisavtalet och hur ökad energieffektivisering kan underlätta för EU att nå långsiktiga klimatmål och kan bidra till ökad försörjningstrygghet och konkurrenskraft, föreslår regeringen att Sverige stöder förslaget att höja EU:s mål för energieffektivisering till 2030 till minst 30 procent samt att målet görs bindande på EU-nivå.

Beträffande de nationella energisparkraven anser regeringen att Sverige kan stödja utgångspunkten i kommissionens förslag att nationella energisparkrav ska uppfyllas även för perioden 2021–2030 med samma ambitionsnivå som för perioden 2014–2020, det vill säga 1 ½ procents årlig energibesparing.

Baserat på hur förhandlingarna hittills har utvecklats gör regeringen bedömningen att Sverige kommer att kunna ställa sig bakom det förslag till allmän inriktning som ordförandeskapet presenterar inför TTE.

Avslutningsvis är jag glad över att kunna informera EU-nämnden om att förhandlingarna har resulterat i att kommissionens förslag om ovillkorliga krav för individuell mätning av värme vid nybyggnation eller renovering har strukits. Detta har varit högprioriterat från regeringens sida. Ovillkorliga krav på individuella mätare ska enligt rådet bara gälla...

(ORDFÖRANDEN: Förlåt! En ordningsfråga: Du har inte kommit in på nästa ärende?)

Nej. Dessa frågor finns med i det här direktivet.

Ovillkorliga krav på individuella mätare ska enligt rådet bara gälla varmvatten vid nybyggnad. Vad gäller övriga krav specificeras även att individuell mätning och debitering bara ska införas om det är proportionerligt mot potentiell energibesparing.

Anf. 5 AMINEH KAKABAVEH (V):

Ordförande! Tack för föredragningen!

Vänsterpartiet har tidigare haft en avvikande mening gällande energieffektiviseringsmålet. Vi tycker att det är bra att Sverige driver och stöder högre mål, men vi tycker att ambitionen borde vara högre och för Sveriges del skulle höjas till 40 procent. Vi håller fast vid samma ståndpunkt som tidigare framförts här och i utskottet.

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Sverigedemokraterna har tidigare varit negativa till energiunionen. Men vi är inte negativt inställda till att energieffektivisera. Tvärtom ska det energieffektiviseras i den mån och takt det är möjligt, särskilt i relation till vad som har gjorts tidigare. Man ska jämföra med vad länderna har gjort tidigare, inte bara utgå från ett nolläge.

I det här fallet ser vi ett problem med kostnaderna. Vad kommer detta att innebära för kostnader? Kommer det att innebära att olika typer av åtgärder måste subventioneras för att komma upp till målet? Det är sannolikt att det kommer att landa där någonstans. Marknaden kommer kanske att tvingas att finna lösningar som inte efterfrågas utan subventionen.

Man borde titta närmare på och djupare i dessa frågor innan man går framåt. Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Något som statssekreteraren vill kommentera?

Anf. 8 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Jag stannar vid min föredragning.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Det är ändå tydligt att det finns ett stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Avvikande meningar finns anmälda från dels Sverigedemokraterna, dels en oliklydande från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 om byggnaders energiprestanda. Det är en beslutspunkt på rådsmötet.

Anf. 10 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Fru ordförande! Precis som förslaget till reviderat energieffektiviseringsdirektiv var det reviderade direktivet om byggnaders energiprestanda en del av kommissionens paket om ren energi som presenterades den 30 november förra året. Inför att förhandlingarna om förslaget inledes var jag i civilutskottet den 31 januari i år för överläggning. Precis som för energieffektiviseringsdirektivet är planen att ministrarna ska anta en allmän inriktning vid nästa veckas TTE-råd.

Det nu gällande direktivet om byggnaders energiprestanda har till syfte att både öka energieffektiviteten och att öka andelen förnybar energi i bebyggelsen. Detta ska uppnås till exempel genom att medlemsstaterna sätter minimikrav på byggnaders energiprestanda som baserar sig både på byggnadens energieffektivitet och på energitillförsel.

Det förslag till reviderat direktiv som kommissionen presenterade innebär förändringar i vissa delar av direktivet, främst vad gäller inspektioner av värme- och kylsystem och förtydliganden om hur en byggnads energiprestanda beräknas. Kommissionen föreslog också nya bestämmelser om laddinfrastruktur och en ny ”smarthetsindikator”.

Efter överläggningen med civilutskottet var det tydligt att de förväntningar som fanns från riksdagen var att minska detaljeringsgraden i direktivet. Det är också det som har varit regeringens ingång. Jag tänker ge några exempel på hur vi har uppnått detta.

Regeringen har varit framgångsrik i att minska detaljeringsnivån i direktivet överlag. Bland annat har kommissionens långt gående krav på inspektioner av värme- och kylsystem kompletterats med ett alternativ att ge rådgivning. De mycket detaljerade kraven på att sätta upp laddstolpar har ersatts med krav som ligger mycket nära regeringens förslag att i

stället förbereda parkeringsplatser för laddinfrastruktur. Det undviker att vi låser fast oss i en viss teknik.

Vad gäller den viktiga frågan om balansen mellan förnybar energi och energieffektivisering när en byggnads energiprestanda ska beräknas har de skrivningar som skulle ge en mycket stor generell rabatt på energianvändningen i byggnader i medlemsstater med redan stor andel förnybar energi tagits bort. Det är förstås positivt eftersom energiprestandakraven annars blivit meningslösa i ett land som Sverige med mycket förnybar energi.

Vad gäller den specifika frågan om i vilken utsträckning man får tillgodogöra sig förnybar energi producerad i anslutning till en byggnad vid beräkning av byggnadens energiprestanda, har regeringen lyckats få bort de detaljerade skrivningar som hade låst oss fast i att all förnybar energi på plats ska räknas av när en byggnads energiprestanda bestäms. Jämfört med kommissionens förslag har medlemsstaterna nu större möjlighet att hitta en beräkningsmetod som passar nationella förhållanden. Regeringen kommer också att föra en fortsatt dialog med kommissionen om den frågan.

Däremot hade en fullständig flexibilitet varit önskvärd för att helt kunna styra balansen mellan förnybar energi och energieffektivisering. Det är något regeringen också avser att framföra vid rådsmötet. Regeringen avser också att lämna en not till protokollet med denna innebörd för att markera svensk ståndpunkt i den delen av förslaget.

Eftersom ordförandeskapets kompromissförslag i sin helhet ligger mycket nära den svenska positionen anser regeringen vid en samlad bedömning att Sverige kan ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till allmän inriktning.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och informationen är till fyllest.

Det har också varit en skriftlig information till civilutskottet med återkoppling. Av något skäl valde man att inte ta upp frågan igen, troligen därför att man fick tillräckligt med information och att det annars hade inneburit ett extra utskottsmöte. Det är den information som jag har fått.

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade ståndpunkten under denna dagordningspunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Paketet om ren energi. Det är en informationspunkt.

Anf. 12 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

I rådsarbetsgruppen har kommissionen gjort en första detaljerad presentation av samtliga förslag. Som ni precis har hört har det maltesiska ordförandeskapet prioriterat energieffektiviseringsdirektivet och direktivet om byggnaders energiprestanda.

Behandlingen av de övriga förslagen har enbart påbörjats, och en första genomgång har gjorts av i princip alla bestämmelser.

Vid rådsmötet kommer ordförandeskapet att presentera sin lägesrapport om hur långt man har kommit i fråga om de olika förslagen.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag har en fråga apropå hela paketet. Vi vet att till exempel frågan om energieffektivisering indirekt påverkar. Om det nu görs en lägesbedömning av hur långt man har kommit, gör man då också någon bedömning av hur detta ligger i förhållande till de pågående diskussionerna om uppdateringen när det gäller utsläppshandeln? Ju mer man lyckas energieffektivisera till exempel och ju mer man lyckas vara effektiv i dessa delar, kan det naturligtvis påverka hur mycket man skulle kunna så att säga skruva en del av systemet, det vill säga hur mycket luft som det kommer att finnas i utsläppshandelssystemet. Finns det någon information om detta?

Anf. 14 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Det som man kan säga generellt om direktiven inom ramen för energiunionen, men också kopplat till klimatpolitiken, är att Sveriges position, där vi driver på, är att omställningstrycket kopplat till Parisavtalet behöver bli större. Det är viktigt att det finns en koppling mellan de olika förslag som hanteras i detta avseende.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under denna dagordningspunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Sammanlänkningsrapport och behandling i paketet om ren energi. Det är en diskussionspunkt med fokus på sammanlänkningsrapport.

Jag vill göra nämnden uppmärksam på att det kom en precisering av ståndpunkten i går kväll.

Anf. 16 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Fru ordförande! Diskussionen om sammanlänkningsmål för el har pågått under lång tid i EU. Målen ska ses mot bakgrund av specifika problem på kontinenten att få till stånd gränsöverskridande förbindelser mellan medlemsstater, till exempel mellan Iberiska halvön och Frankrike. Därför drivs denna fråga framför allt av Spanien och Portugal.

För Sverige har målen liten praktisk betydelse, eftersom vi är väl integrerade med våra grannländer.

För att elnäten ska byggas samhällsekonomiskt effektivt är det viktigt att investeringar tar sin utgångspunkt i elmarknadens behov. Regeringen anser därför att det är marknadens aktörer som ska bära huvudansvaret för planering och finansiering av energinfrastruktur, där kostnaderna bärs av användarna genom nättarifferna.

Samtidigt är sammanlänkningsmål en förutsättning för en inre elmarknad i Europa, inte minst för att överskott av förnybar elproduktion ska kunna transporteras till områden med underskott.

Regeringen har därför sedan tidigare ställt sig bakom ett centralt uppsatt sammanlänkningsmål om 10 procent som en sorts miniminivå. Detta ligger också i linje med vår nationella energiöverenskommelse, att Sverige ska driva på i EU för ökad sammankoppling mellan och inom länder.

Med detta sagt måste vi också diskutera befintliga sammanlänkningsmål och hur de används. På flera håll i Europa ser vi problem med att elöverföringen mellan länder begränsas, ofta på grund av bristande intern kapacitet till exempel mellan kontinenten och Norden.

Nyttan med nya sammanlänkningslänkar minskar naturligtvis om de inte används fullt ut då de har tagits i drift.

Efter gårdagens informationsmöte med näringsutskottet tydliggjorde regeringen sin ståndpunkt om att regeringen därför avser att ta upp denna problematik vid TTE och betona att dessa problem behöver lösas och att ansvaret ligger både hos medlemsstater och hos kommissionen och där interna förstärkningar är en del av lösningen.

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag har en fråga. Hur stort investeringsbehov uppskattar kommissionen att sammanlänkningsmålen kommer att innebära fram till år 2030?

Jag undrar också om man kommer att använda några medel från strukturfonderna för att finansiera detta eller om det kommer att finansieras helt av slutanvändarna.

Anf. 18 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Det är tänkt att framför allt marknadens aktörer ska bära dessa kostnader. Sedan finns det fonder som kan användas till denna typ av investeringar, men det är inte de som ska bära merparten av dessa kostnader.

Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD):

Tack för svaret. Det var ungefär detta utfall som jag hade förväntat mig att det skulle bli av detta paket. Därför anmäler jag avvikande mening. Jag tycker inte att man ska finansiera detta på det sättet.

Jag fick inte svar på frågan hur stort investeringsbehov kommissionen uppskattar att det kommer att vara.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Finns det något svar på detta, inte minst från marknadens aktörer, som kommissionen har kännedom om och som därmed också regeringen har kännedom om?

Anf. 21 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Fru ordförande! Jag har ingen sådan uppgift. Jag kan konstatera att det är ett eftersatt investeringsbehov. Men någon summa för detta kan jag inte ange.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den av regeringen här redovisade inriktningen, med en anmäld avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Det finns två övriga frågor enligt de utskickade handlingarna. Det noterades på näringsutskottet i går att det hade kommit en sen övrig punkt.

Statssekreteraren kan redogöra för alla punkter eller enbart den nya övriga punkten, där en ståndpunkt skickades ut sent i går kväll.

Anf. 23 Statssekreterare NILS VIKMÅNG:

Fru ordförande! Jag kan först under punkten Övriga frågor kortfattat säga att det kommande estniska ordförandeskapet kommer att lämna

information om sina prioriteringar för det kommande halvåret. Ordförandeskapet och kommissionen kommer också i vanlig ordning att ge information om läget i ett antal internationella relationer och processer på energiområdet.

Jag vill också avslutningsvis nämna att informationspunkten om Nord Stream 2 lagts till dagordningen som en övrig punkt i ett mycket sent skede.

Kommissionen kommer att informera om det förslag till förhandlingsmandat för en överenskommelse mellan EU och Ryssland om Nord Stream 2 som man helt nyligen tog beslut om.

Jag kan tillägga att första gången som man offentliggjorde detta var i ett brevsvar till Sveriges och Danmarks energiministrar om att man hade för avsikt att ta fram ett sådant förhandlingsmandat. Det gjordes utifrån att ministrarna hade begärt att kommissionen skulle tydliggöra hur Nord Stream 2 harmoniserar med målen för energiunionen och EU:s lagstiftning på energiområdet. Detta är alltså bland annat resultatet av ett arbete från Sverige med bistånd av Danmark.

Om det blir en diskussion på denna informationspunkt, vilket vi förutsätter, har regeringen för avsikt att göra ett inlägg i linje med det skriftliga förslag till ståndpunkt som nämnden har tagit emot.

Regeringen kommer att framföra att Sverige ser med oro på projektet, då det riskerar att strida mot energiunionens målsättningar och inte överensstämma med gällande EU-lagstiftning.

Däremot välkomnar regeringen att EU-kommissionen har beslutat om förslag till förhandlingsmandat och att frågan tas upp i rådet. Regeringen anser att Sverige bör stödja EU-kommissionens arbete i den fortsatta processen och verka för konstruktiva samtal och en lösning som värnar EU:s rättsliga, energipolitiska och säkerhetsmässiga intressen.

En process med förhandlingar kommer att påbörjas i rådet, och regeringen kommer att få all anledning att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och jag finner att informationen om detta var tillfyllest. Vi tackar för informationen under denna dagordningspunkt.

Jag finner att det finns stöd för den redovisade inriktningen för en eventuell diskussion om Nord Stream 2.

Vi tackar statssekreteraren och önskar honom och ministern lycka till på det kommande rådsmötet. Vi önskar också en glad midsommar.

2016/17:44

21 juni

Innehållsförteckning

§ 1 Transport, telekommunikation och energi.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	1
Anf. 5 AMINEH KAKABAVEH (V).....	2
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 8 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 10 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 12 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 14 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 16 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	5
Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 18 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	6
Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 23 Statssekreterare NILS VIKMÅNG	7
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	7